

Список літератури

1. Білоченко А.М. Фінансовий капітал в Україні: особливості формування та перспективи розвитку. Фінанси України. 2008. № 3. С. 94-100.
2. Давиденко Н.М. Фінансовий леверидж в оптимізації структури капіталу акціонерних товариств. Агросвіт. 2015. № 1. С. 10-13.
3. Куц. Л.Л. Капітал підприємства: формування та використання. Опорний конспект лекцій. Тернопіль, ТНЕУ, 2012. 114 с.

УДК:352.07(1-22):321.74

Іванова Л.С. канд. екон. наук.

Білоцерківський національний аграрний університет

Особливості прояву народовладдя в управлінні сільської громади

Висвітлено особливості прояву народовладдя в управлінні сільських громад на сучасному етапі проведення адміністративних реформ у державі. Розкрито специфіку вибору управлінців сільськими громадами.

Ключові слова: управління, самоврядування, сільські громади, органи управління, колективна солідарність.

Місцеве самоврядування є за своєю природою соціальним інститутом і являє собою одну з форм самоорганізації суспільства [1]. Один із суб'єктів самоврядування - сільські місцеві співтовариства. Сільське співтовариство можна визначити як об'єднання громадян, які проживають в сільському населеному пункті, яке має власність громади, місцевий бюджет, виборний представницький орган місцевого самоврядування.

Управління в сільських поселеннях має суттєву специфіку в порівнянні з містами, що обумовлено певними чинниками: відносно мала територіальна концентрація населення; переважає сільськогосподарського виробництва; сезонність та неповна зайнятість працездатного населення; низький рівень матеріального забезпечення жителів сільського населення; слабо розвинена виробнича і соціальна інфраструктура; низький рівень благоустрою сільського населеного пункту, а також розвиток медичного, побутового та інших видів обслуговування; проблема доступу до отримання освіти; властиві для даного регіону традиції та звичаї тощо.

Низький рівень соціально-економічний розвиток сільських населених пунктів, розшарування в рівнях якості життя між містом та селом спричинили міграцію сільських жителів в міста та за кордон, що загострило проблему відтворення кадрів на селі [2].

Спостерігаючи на протязі тривалого історичного періоду часу невдалі спроби адміністративних реформ, значна частина сільських жителів з настоююю відноситься до нововведень щодо процесу децентралізації. Крім того, історично протягом багатьох поколінь в середовищі сільського

співтовариства сформувався негативний образ місцевої влади, та загострення суперечностей між формальними і неформальними лідерами сільської громади.

На нашу думку дана обставина викликана в першу чергу низьким рівнем інформованості сільського населення про діяльність органів місцевого самоврядування в напрямках розбудови соціальної інфраструктури, освіти, тощо. Основним джерелом інформації про їх діяльність є неформальні вербальні зв'язки, де інформація є в більшості випадків суб'єктивна.

Для сільського співтовариства характерними рисами є прояв тісних емоційно-позитивних зв'язків між його членами; відсутністю анонімності спілкування; форми спілкування - більш прості, ніж в місті, менша автономність побуту, більш прояв взаємодопомоги і колективної солідарності. Необхідно зазначити, що спосіб життя селян визначається впливом місцевих звичаїв і традицій, що проявляється в соціальному контролі за поведінкою жителів, особливо з боку старшого покоління [3]. Специфічною рисою сільського співіснування є значний вплив громадської думки на поведінку членів сільської громади.

На окрему увагу заслуговують фактори, що впливають на рекрутування в органи місцевих органів самоврядування, і специфічні особливості управління в сільських громадах. Перш за все, варто відзначити тісне переплетення родинних та дружніх взаємозв'язків. Сільські жителі віддають перевагу авторитетним на селі людям, які користуються симпатією і довірою у односельчан, які живуть все життя в цьому селі та знають їхні проблеми. При цьому враховуються: досвід роботи в органах державної влади та місцевого самоврядування, професійні якості. Важливим критерієм для електорату села є спосіб життя, сімейний стан кандидата, його особисті якості [4].

У зв'язку з тим, що кандидати і так дуже добре відомі електорату, то їх агітаційна робота, що є складовою передвиборчої кампанії в сільських населених пунктах проходить неактивно. Тим не менше, в селах, де неформальний взаємозв'язок між членами сільської громади набагато міцніший та глибший, ніж в містах, явка виборців при голосуванні на місцевих виборах значно вища ніж міських поселеннях. У невеликих селах думка їх жителя, щодо розвитку сільської громади підпорядкована більшості.

Особливу проблему представляє стан соціальної бази рекрутування в органи місцевого самоврядування. Основні соціальні групи, з яких може бути проведено рекрутування, як правило, вузькі за своїм складом. Незважаючи на високий відсоток жителів сільських поселень, які мають досвід роботи в органах державної влади та місцевого самоврядування очолити місцеві сільські громади активно прагнуть представники місцевих бізнес-груп. У виборах на селі значну роль відіграє найбільш активний соціальний прошарок - інтелігенція.

В процесі нашого дослідження виділено три основні соціальні групи кандидатів в органи місцевого самоврядування: 1) професійні управлінці, які

мають досвід роботи в органах місцевої влади; 2) вихідці з місцевих бізнес-структур; 3) інтелігенція - представники бюджетної сфери.

Представники органів місцевих органів самоврядування, тривалий час пов'язані з управлінням на місцевому рівні, мають певний політичний та управлінський досвід в цій сфері, володіють необхідними знаннями та навичками управління, здатні більш оперативно реагувати на всі нововведення, зміни в сфері діяльності суб'єктів управління сільської об'єднаної територіальної громади.

Прихід нової команди в органи управління спричиняє початок кадрових змін у владі. Сільські жителі покладають великі надії щодо покращення ситуації в сільській громаді на нового, більш ефективного, на їхню думку, керівника, якщо попередній не виконував свої обов'язки. Однак адаптація управління в новому середовищі діяльності вимагає певного часу, що характеризується в певній мірі прийняттям невиважених управлінських рішень, що викликано відсутністю знань та практичного досвіду.

Останні роки спостерігаються спроби проникнення в органи місцевої влади підприємців, вихідців з бізнес-структур, що створює небезпеку орієнтації діяльності органів місцевого самоврядування на інтереси підприємців, та буде перешкоджати позитивному розвитку сільської громади.

Інтелігенція займає особливе становище на селі. Серед населення зберігається авторитет інтелігенції, від її представників чекають вирішення існуючих на селі проблем, реальних результатів діяльності. Найбільшу частку серед кандидатів в органи влади сільських поселень становлять працівники освіти. Учитель на селі є безперечним неформальним лідером сільської громади [5]. Але незважаючи на те, що представники інтелігенції мають, як правило, вищу освіту, їх професійні навички в більшості випадків не відповідають вимогам, що висувуються до менеджерів.

Як свідчать результати першого етапу адміністративно-територіальної реформи в органах місцевого самоврядування виник дефіцит управлінців через низьку їх якість, що характеризується не готовністю до діяльності в сучасних правових та економічних умовах функціонування сільської громади. Вищезазначена обставина викликана низьким їх фаховим рівнем підготовки, яку майбутні управлінці органів самоврядування отримують у вищих навчальних закладах. Нині підготовку подібних фахівців готують викладачі, які теоретичними знаннями при відсутності практичного досвіду, що спричиняє проблему розбіжностей між теорією і практикою діяльності органів місцевого самоврядування.

Необхідно зазначити, що діяльність органів місцевого самоврядування через персоналізації соціальних взаємовідносин, наявність потужних ресурсів контролю з боку сільської громади, зокрема через її представників – депутатів сільської територіальної громади відпадає потреба в побудові розгалужених, забюрократизованих управлінських структур.

Список літератури

1. Козлова Л. В. Місцеве самоврядування як фактор соціально-економічного розвитку регіону. Актуальні проблеми економіки. 2012. № 8. С. 231–237.
2. Коляденко Д. Л. Людський капітал – фактор інституціональної трансформації в АПК. Ефективна економіка. 2017. № 5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2017_5_39.
3. Шанин Т. Великий незнакомец: Крестьяне и фермеры в современном мире. М. : Прогресс–Академия, 1992. 428 с.
4. Фадеева О. Никулин А., Данилов В. Шанин Т. Типология семейных стратегий. Рефлексивное крестьяноведение. Десятилетие исследования сельской России. М.: ВШСЭН, РОС–СПЭН, 2002. С. 215–226.
5. Рывкина Р.В. Образ жизни сельского населения (методология, методика и результаты изучения социально–экономических аспектов жизнедеятельности). Новосибирск: Наука, 1979. 230 с.

УДК 005.52/.6:167.2:378

Василенко О.І., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

vasylenko521@gmail.com

Аналітична модель конкурентоспроможності аграрного закладу вищої освіти

Запропоновано Аналітичну модель, що включає базу даних 19 українських аграрних закладів вищої освіти і яка дозволяє здійснити порівняльний аналіз за критеріями рейтингових систем оцінки, а також формувати звіти самоаналізу діяльності ЗВО.

Ключові слова: база даних, аналітичний звіт, критерії конкурентоспроможності, стратегія управління, статистична обробка інформації.

Сучасні підходи прийняття управлінських рішень передбачають застосування автоматизованої системи управління або інструментарію, що забезпечує автоматизацію процесів збору, аналізу, обробки даних та розрахунок прогнозованих показників діяльності організації [1-2]. Великий об'єм даних, різноманітність джерел інформації, швидка динаміка змін процесів і необхідність обробки великого об'єму інформації, а також необхідність візуалізації отриманих результатів потребує автоматизації конкурентної стратегії на різних етапах її впровадження. Для вирішення даного питання запропоновано систему аналітичної моделі для аграрного закладу вищої освіти.

Аналітична модель конкурентоспроможності аграрних закладів вищої освіти - це інструмент, який включає такі задачі:

- самоаналіз діяльності закладу;
- розрахунок критеріїв конкурентоспроможності;